

Femei deosebite în scripturile evreiești - Prostituata care s-a căit datorită unui *ṭiṭit* צִיטִית (veșmânt ritual) [anul 5784]



În nucleul poveștii este un *ṭiṭit* צִיטִית (la plural - *ṭiṭiyot* צִיטוֹת), care sunt patru ciucuri care trebuie adăugate la fiecare veșmânt al bărbaților. De obicei ele se adaugă la un fel de maieu și se poartă toată ziua - de la scolare la culcare. Porunca apare în cartea Numeri 15:37-41: „Domnul i-a spus lui Moise astfel, vorbește copiilor lui Israel și spune-le să își facă ciucuri în colțurile hainelor lor, pentru generațiile lor și să pună în ciucurii colțului un fir turcoaz. Și să îl vedeți și să vă aduceți aminte de toate poruncile Domnului și să le înfăptuiți; și să nu umblați după inimile voastre și după ochii voștri, după care vă desfrânați. Ca să vă amintiți și să înfăptuiți toate poruncile Mele și să fiți sfinți pentru Dumnezeul vostru. Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru, care v-am scos din țara Egiptului ca să vă fiu Dumnezeu, Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru”.

Traducerea poveștii

Povestea apare în Talmud, tractatul Menachot 44:a și aproape identic în midrașul de halacha Sifri BeMidbar. Cap. 119. Noi vom traduce versiunea din Talmud:

„O poveste despre cineva care respecta porunca de *ṭiṭit*. El a auzit că este o prostituată într-una din orașele de lângă mare care ia (pentru serviciile ei) patru sute de galbeni. El a stabilit o vizită la ea. Când a sosit timpul a venit și s-a așezat la poartă (ca să aștepte).

Slujitoarea ei a intrat la ea și i-a spus că persoana care a plătit 400 de galbeni a venit și stă la poartă. Ea i-a spus: să intre. El a intrat. Ea i-a oferit șapte paturi, șase de argint și unul de aur. Între fiecare dintre ele erau scări de argint, iar cea superioară era de aur. Ea s-a urcat pe patul cel mai de sus în pielea goală. La fel și el s-a suit gol (în afara *ṭiṭiyoturilor* care au rămas pe el). Dintr-o dată cele patru *ṭiṭiyot* l-au lovit pe față. El a căzut (de sus) și a stat pe podea. La fel și ea, a căzut și a stat pe jos. Ea i-a spus: eu jur pe Gappa Romei (un idol roman) că nu-ți voi da liniște până când nu-mi vei spune ce cusur ai găsit la mine. El i-a spus: eu îți jur că n-am mai văzut o femeie frumoasă ca tine. Însă noi am primit o poruncă de la Dumnezeu care se numește *ṭiṭit* și scrie în ea „ Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru” (Numeri 15:41) de două ori, adică Eu voi pedepsi (pe păcătoși) și Eu îi voi răscumpăra (pe cei care se pocăiesc) de parcă ar fi patru martori care declară contra mea (de două ori câte doi martori la fiecare judecată).

Ea (prostituata) i-a spus: nu îți voi da liniște (jur pe muncă, pe Templu) până când nu-mi vei spune care este

numele tău, care este orașul tău, care este numele dascălului tău și care este numele școlii în care tu înveți. El i-a scris și i-a dat-o în mână.

Ea a stat și a împărțit toate proprietățile: o treime la stat, o treime la săraci și o treime și-a lăsat, în afară de acele așternuturi (paturi). A venit la școala lui Rabi Hiyya și i-a spus: dascăle, instruiește-ți studenții despre mine ca să mă convertească. El i-a spus: fata mea, poate ai pus ochii pe unul dintre elevi? Ea a scos biletul din mână și i l-a dat. El i-a spus: du-te și intră în posesia ceea ce ai achiziționat. Acele așternuturi (paturi) pe care le-a întins în prohibire, acum ea le va întinde în permisiune. Aceasta este răsplata pe lumea această, iar în lumea care vine nu știu câtă recompensă (i se va da)".

Explicația textului

Povestea începe cu o recunoaștere absolută a forței aproape irezistibile a instinctului sexual. Bărbatul este un școlar Talmudic, un om extrem de credincios. El respectă cu rigoare mișturile (poruncile) Torei. Însă el își concentrează piosenia mai ales pe una dintre porunci. Pe de altă parte, viciile lui sexuale nu sunt o tentație de moment. Prostituata este extrem de scumpă. Iar el este nevoit să sacrifice o mică avere ca să poată să ajungă la ea. El a trebuit să aștepte ziua în care va fi programat la ea și să facă o călătorie foarte lungă deoarece ea stă într-un „oraș de lângă mare”. Când el a ajuns în sfârșit la ea, a fost nevoit să îndure o jignire și o umilință când a fost tratat să stea lângă ușă până când va fi admis. Nimic din toate acestea nu-l vor împiedica. El pare a fi mai degrabă un posedat. Nu din întâmplare povestea se concentrează pe respectarea uneia dintre porunci, care spune între altele: „Și să vă fie drept ciucuri și să îl vedeți și să vă aduceți aminte de toate poruncile Domnului și să le înfăptuiți; și să nu umblați după inimile voastre și după ochii voștri, după care vă desfrânați” (Numeri 15:39).

Aceasta este printre altele o poveste a dorinței unei femei pentru personalizare și nu doar pentru a fi un obiect de sex.

Acum, când ei stau pe podea unul în fața celuilalt, el recunoaște că ea este cea mai frumoasă femeie pe care el a văzut-o vreodată. El o stabilește în toată demnitatea ei feminină și este în stare să aprecieze frumusețea ei fără a trage cu coada ochiului. Când a intrat la ea, el a rămas amuțit. El era „persoana care a plătit 400 de galbeni”. În continuare ea îi pune o serie de întrebări de identificare, inclusiv cine este profesorul lui. De aici încolo ea trece din lumea impersonalității spre o sferă nouă de personalizare. În momentul în care ea l-a întâlnit pe el ca pe o persoană, ea însăși a devenit o persoană. Iar el a câștigat o inimă nouă și vede cu ochi noi. Acum, miștura de *tițit* este îndeplinită nu numai din punct de vedere ritual, ci ei câștigă și demnitate personală.

Deslușirea poveștii

Unii susțin că această poveste este doar un midraș, aproape o pildă la versetul „să nu umblați după inimile voastre și după ochii voștri” (Numeri 15:39), care apare în fragmentul *tițit*. Povestea poate fi împărțită în două părți egale: în prima parte ea se concentrează pe bărbat, iar a doua pe femeie. În ambele părți este mișcare: în prima bărbatul vine până la femeie, pe când în a doua ea se deplasează la el, mai exact la școala lui și la dascălul lui. În ambele părți la început se fac unele acțiuni financiare: în prima bărbatul adună acea sumă considerabilă ca să-i trimită prostituatei; în a doua, prostituata își împarte averea. După călătorie, amândoi așteaptă să intre. Bărbatul la prostituată ca să-l primească, iar ea la Rabi Hiyya, șeful școlii, ca s-o primească.

Punctul de întoarcere se petrece în momentul în care ambii cad de pe pat pe jos. Această frază creează o simetrie perfectă între bărbat și femeie și indică momentul egalării lor. Aceasta ne semnalează trecerea între cele două părți ale poveștii în care în fiecare există o ierarhie între ei.

În prima parte femeia este superioară bărbatului în mod clar. Acest lucru se dovedește printr-o serie de fapte: eforturile pe care el le depune ca să ajungă la ea – plata în avans, așteptarea să fie programat, iar apoi să fie chemat înăuntru. Așa și în designul din interior în care ea este așezată în patul superior, adică el trebuie să se urce la ea. După ce bărbatul face o călătorie foarte lungă din orașul său în orașul prostituatei, se cațără până la al șaptelea pat și în sfârșit ajunge la mult râvnită prostituată, se împiedică de *tițiyot* (ciucuri), cade jos pe podea împreună cu ea.

Acesta este momentul începerii celei de a doua faze. În acest moment se răstoarnă ierarhia; în primul rând ea jură folosind o expresie luată din lumea romană, străină „Gappa (probabil un idol) Romei” că el să-i spună ce cusur a găsit la frumusețea ei. Această remarcă ne dovedește că ea se află într-o etapă de tranziție: această nesiguranță în calitățile sale nu se potrivește unei prostituate de lux care ia sume uriașe pentru serviciile ei și trebuie făcută programare la ea. În același timp, ea rămâne în teapa ei când se jură într-un mod roman, păgân. Replica bărbatului este tipică a unui om credincios: „Domnul nostru ne-a poruncit o mițva ușoară ...”. Aici răsturnarea balanței puterilor este desăvârșită și se manifestă în primul rând prin limbaj: ea se debarasează de stilul străin de jurământ și în loc de „Gappa Romei” ea jură pe „munca”, cuvânt care reprezintă slujba preoților din Templu și era o maximă evreiască de jurământ. Mai mult decât atât, din recunoaștere a superiorității credinței evreiești, ea hotărăște să facă *ghiur*, adică convertire la iudaism. Noua ierarhie ajunge la apogeu odată cu venirea ei la Rabi Hiyya și primirea aprobării acestuia. Vorbele sale vin să o poziționeze din nou în ierarhia patriarhală. El îi spune să întindă aceleași așternuturi, însă de data aceasta ele sunt legale și nu de păcat. Aici apare una din atribuțiile soției de a aranja patul și poate este o aluzie la obligația de act sexual a soției devotate într-un limbaj de perifrază.

Mai semnificată este folosirea expresiei „du-te și intră în posesia aceea ce ai achiziționat” עמוד זכה במקנה. Această expresie este folosită în Talmud de obicei de judecători către un soț care se plânge că soția lui nu este virgină. Când judecătorul decide că nu este niciun cusur în virginitatea soției, el folosește această expresie. Folosind această expresie aici, Talmudul se referă la o întorsătură completă prin redarea virginității prostituatei după ce s-a convertit. Prin acest act i s-a șters prostituatei nu numai trecutul imoral, ci și integritatea fizică. Dar mai mult decât atât. Rabi Hiyya, prin această expresie transformă banii plătiți de bărbat în bani de cununie, într-o zestre adusă de mireasă. Femeia, care apare la început ca una extrem de puternică, se transformă în proprietatea bărbatului. Acest comentariu este unul din multe fiind în spirit feminist.

Însă această poveste ne amintește inevitabil de povestea lui Tamar și Iuda din Geneza cap. 38. Evenimentele sunt aproape identice. Atât Tamar, cât și prostituata noastră, îi cere lui Iuda o dovadă, care mai târziu va fi o dovadă a legăturii săvârșite. Într-o altă ordine de idei, povestea amintește puțin și pe cea a lui Rahav din Ierihon, tot o prostituată care se căiește și mai târziu se convertește și devine soția lui Iosua Bin-Nun, urmașul lui Moise.

Această poveste este încă o variantă a eternei povești antice de prostituată care se căiește, face *teșuva* și este numită „sfântă”. Găsim acest soi de povești în toate civilizațiile antice. Cel mai renumit caz de felul acesta este cel al Mariei Magdalena, de care nu este nevoie să detaliam. Ea pare a fi prototip la aceste povești de „sfinte”. Rădăcina cuvântului „sfânt” KDS în limba ebraică a devenit una din cuvintele care înseamnă „curvă” în limba biblică, de exemplu „Să nu fie prostituată dintre fetele lui Israel” (Deuteronom 23:18). În ebraică apare cuvântul Kdeša קדשה. În continuare cuvântul apare și la masculin, Kadeș קדש.

Să nu uităm că bărbatul și-a câștigat răsplata datorită păstrării stricte a unei porunci „mici”, după cum o numește el, de *tițit*, nelepădată nici măcar în patul prostituatei. În fond a fost acest *tițit* cel care a împiedicat săvârșirea unui mare păcat de contact sexual cu prostituata și care a determinat-o pe ea să se căiască și să se convertească.